

Жыві і квітней, Беларусь!

УЧОРА, СЁННЯ, ЗАЎТРА

«Змаглі захаваць усё найлепшае»

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу традыцыйна выказалі свае меркаванні наконт таго, як развівалася наша краіна на працягу апошніх 20-25 гадоў.

Віталь БУСЬКО, старшыня Пастаяннай камісіі па міжнародных справах:

— 1991 год. Нараджаецца новая дзяржава. Няма вопыту, няма адпаведнага заканадаўства, аднак ёсць упэўненасць, што свабодалюбівы народ пераадолее цяжкасці і створыць квітнеючую дзяржаву. 1994 год. Прэзідэнцкія выбары. Чаканне новага. Прымаецца курс на пабудову сацыяльна арыентаванай дзяржавы. Сёння. Мы маем усё атрыбуты суверэннай дзяржавы, расце наш аўтарытэт у міжнароднай супольнасці. Праводзіцца шматвектарная міжнародная палітыка, актыўна ўдзельнічаем у інтэграцыйных працэсах. 3

1 студзеня 2015 года наша краіна — член Еўразійскага эканамічнага саюза, які бярэ свой пачатак ад Мытнага саюза і ЕўрАзЭС.

Што чакае маю краіну заўтра? Гэта пытанне сёння задае сабе ці не кожны мой суайчыннік. Свет скаланаюць крызісы, ваенныя канфлікты. Вайна ідзе ля самага нашага парога. З упэўненасцю магу сказаць, што 11 кастрычніка кожны грамадзянін маёй краіны стане кавалём сваёй і яе будучыні. Упэўнены, што мы зноў выберем стабільнасць, адсутнасць канфліктаў на глебе нацыянальных і рэлігійных супярэчнасцей, магчымаць працаваць і выхоўваць сваіх дзяцей пад мірным небам. Іншы шлях вядзе ў нікуды. Я веру ў мудрасць свайго народа.

Тамара КРАСОЎСКАЯ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі:

— Незалежнай Беларусі споўнілася 24 гады. Важна падвесці вынікі: мы змаглі захаваць усё найлепшае, што дасталася нам ад Савецкага Саюза. Гэта агульнадаступная і бясплатная адукацыя, традыцыйны ачышчальны вышэйшы школы, дзяржаўная сістэма падрыхтоўкі кадраў, бясплатнае медыцынскае абслугоўванне. Усё гэта пацвярджае тое, што прыярытэтам сацыяльнай палітыкі нашай краіны з'яўляецца абарона інтарэсаў людзей і падтрымка сям'і як сацыяльнага інстытута — гэта таксама адна з найважнейшых функцый беларускай дзяржавы. Сёння кожны грамадзянін можа разлічваць на пенсійнае забеспячэнне, кожная маці — на фінансавую падтрымку пры нараджэнні дзяцей. Праца ў гэтым кірунку з'яўляецца, безумоўна, нацыянальным прыярытэтам. Паспяхова выконваецца праграма дэмаграфічнай бяспекі краіны, дзяржава з дапамогай ільгот і сацыяльных гарантый падтрымлівае жаданне бацькоў нарадзіць дзіця.

Наша краіна робіць стаўку на розум, талент і высокае прафесійнае майстэрства грамадзян, таму адукацыя і выхаванне падрастаючага пакалення з'яўляюцца важнымі напрамкамі сацыяльнай палітыкі. Пра гэта сведчаць не толькі лічбы, статыстыка, але і сусветныя рэйтынгі. Беларусь заняла 58-е месца са 130 краін па ўзроўні сацыяльнага развіцця ў 2014 годзе, абагнаўшы Расію і Украіну, 53-е месца са 180 краін у сусветным рэйтынгі па індэксе чалавечага развіцця.

Асаблівы клопат дзяржава працягвае ў адносінах да пажылых людзей: ветэранаў вайны, ветэранаў працы, інвалідаў, а таксама тых, якія не ў стане паклапаціцца пра сябе самі. Для іх створаны і ствараюцца дамы-інтэрнаты, дзе забяспечваецца догляд на сучасным узроўні з улікам патрэб кожнага.

Увогуле, усё, што робіцца сёння ў нашай краіне, — робіцца найперш для чалавека. Іншых дасягненняў можна дамагчыся, толькі калі захаваем наш агульны дом, а для гэтага мы павінны паклапаціцца пра бяспеку краіны. Калі яна будзе захавана, то мы зможам забяспечыць наша далейшае развіццё.

Алена БЕРАСНЕВА, член Пастаяннай камісіі па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце:

— У Парламенце я прадстаўляю політэканфесійны горад Гродна. У нас гістарычна на адной вуліцы суседнічалі царква, касцёл, сінагога. На тэрыторыі вобласці ёсць дзве мячэці, адзіная ў Беларусі лютэранская кірха. Для мяне і для кожнага грамадзяніна нашай краіны вельмі важна, што ў сучаснай Беларусі праводзіцца паслядоўная дзяржаўная палітыка, накіраваная на ўмацаванне дружбы і згоды паміж прадстаўніцтвамі ўсіх рэлігійных напрамкаў і нацыянальнасцей. І ў мінулыя гады, і цяпер — падчас станаўлення і развіцця суверэннай дзяржавы — у нас захоўваецца ўстойлівы этнаканфесійны мір. Гэта нельга не шанаваць, асабліва сёння, калі ў іншых краінах з прычыны адсутнасці адказнасці дзяржавы ўзнікаюць сутыкненні і нават войны, у аснове якіх ляжыць этнічная, расавая, лінгвістычная або канфесійная неярлімасць.

Па даных перапісу насельніцтва 2009 года, у нашай рэспубліцы пражываюць прадстаўнікі 141 нацыянальнасці. Беларусамі сябе ўсведомляюць 83,7% насельніцтва. 8,2% назвалі сябе рускімі, 3,1% — палякамі, 1,6% — украінцамі, 0,1% — яўрэямі. Але нікому з прадстаўнікоў нятытульных нацыянальнасцей ніколі не даводзілася сутыкацца з непаважлівым стаўленнем да сябе ні на працы, ні ў зносінах з людзьмі ў побыце. Дзяржава клопаціцца пра захаванне гісторыка-культурнай і духоўнай спадчыны, свабоднае развіццё культур усіх нацыянальных супольнасцей. Сваёй паслядоўнай палітыкай яна кансалідавала грамадства, і мы нават не можам сабе ўявіць, што можа быць інакш.

Падрыхтавала Надзея ЮШКЕВІЧ.

Добрая навіна

...І ТРЫ ЧАЛАВЕКІ НА МЕСЦА

У Мінску прыпыніўся адток маладых кадраў са сферы адукацыі.

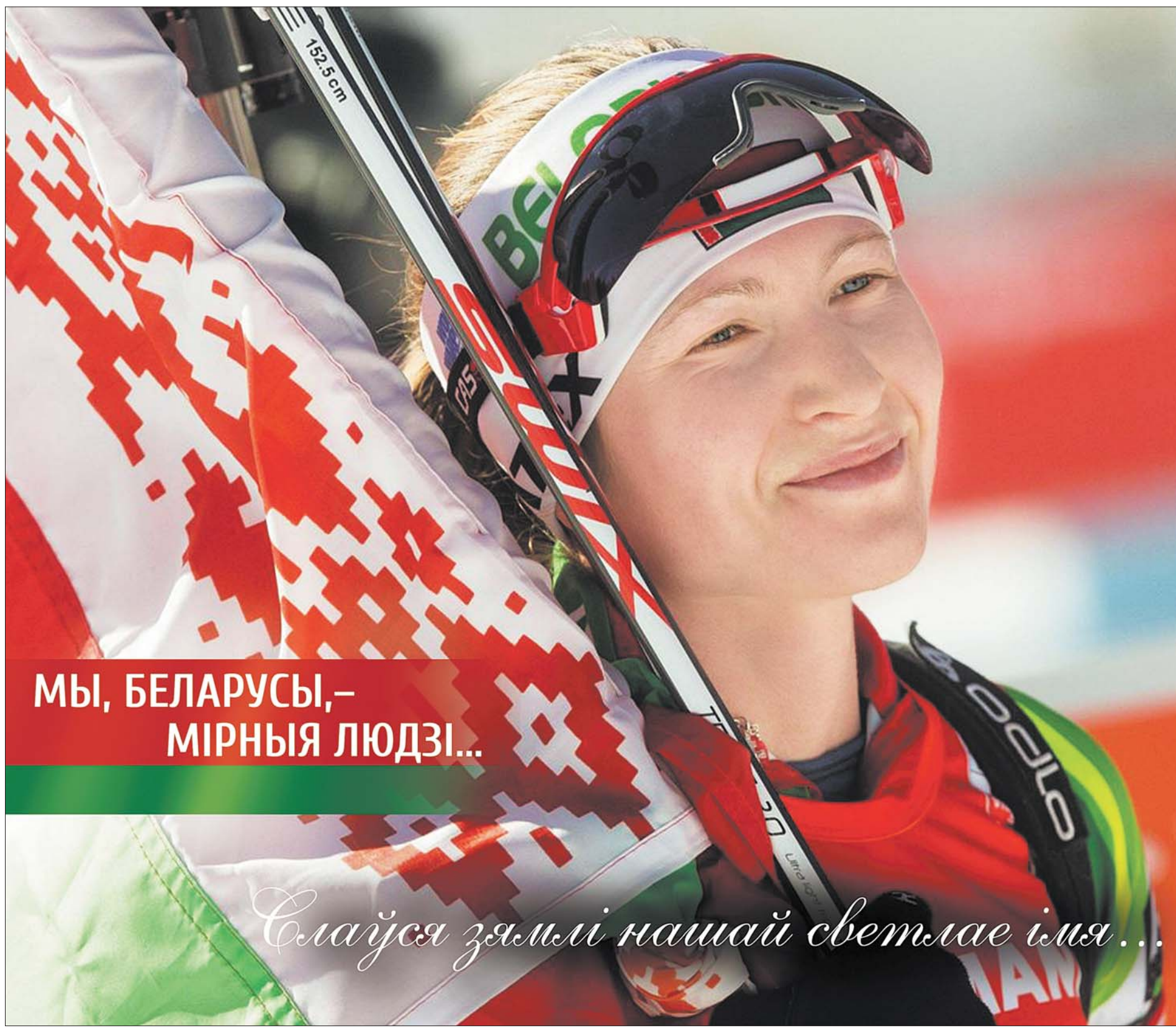
Паводле інфармацыі Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама, працэнт замацаванасці маладых спецыялістаў у сярэднім па галіне складае каля 68 працэнтаў, у той час як яшчэ два гады таму ён не перавышаў 40 працэнтаў. Цяпер у сістэме адукацыі сталіцы працуюць больш за 46 тысяч работнікаў, з якіх у адукацыйным працэсе заняты больш за 30 тысяч. Па меркаванні спецыялістаў камітэта, з задачай па забеспячэнні ўстаноў адукацыі кадрамі ўсіх спецыяльнасцей горад у асноўным спраўляецца, хаця і не без пэўных складанасцей. У прыватнасці, дэмаграфічная сітуацыя апошніх гадоў прывяла да недахопу выхавальцаў і настаўнікаў пачатковых класаў. Для выпраўлення сітуацыі па заяўцы Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама педагогічны ўніверсітэт павялічыў набор студэнтаў на гэтыя спецыяльнасці. Апроч таго,

у Мінскім дзяржаўным каледжы сферы абслугоўвання ўжо другі год вучацца будучыя выхавальцы дзіцячых садкоў, а з гэтага года — і настаўнікі пачатковых класаў. Спецыяльнасці аказаліся запатрабаванымі: на адно месца прэтэндавалі тры чалавекі. З улікам гэтага праз год у сталіцы плануецца ўзнавіць працу гарадскога педагагічнага каледжа і пашырыць пералік спецыяльнасцей, па якіх будуць рыхтаваць спецыялістаў.

Толькі лічбы

Сёлета ў сталічныя школы і гімназіі прыйдуць 463 маладыя спецыялісты, 42 з якіх будуць працаваць настаўнікамі пачатковых класаў. Недахоп настаўнікаў у пачатковай школе складае менш за 13 працэнтаў. У Мінску налічваецца 243 школы, сёлета за парты ў іх сядуць каля 171 тысячы вучняў. Плануецца адкрыць больш за 900 першых класаў для 23,4 тысячы дзетак.

Сяргей СТАРЫНАЎ

МЫ, БЕЛАРУСЫ, —
МІРНЫЯ ЛЮДЗІ...

Слаўся зямлі нашай светлае імя...

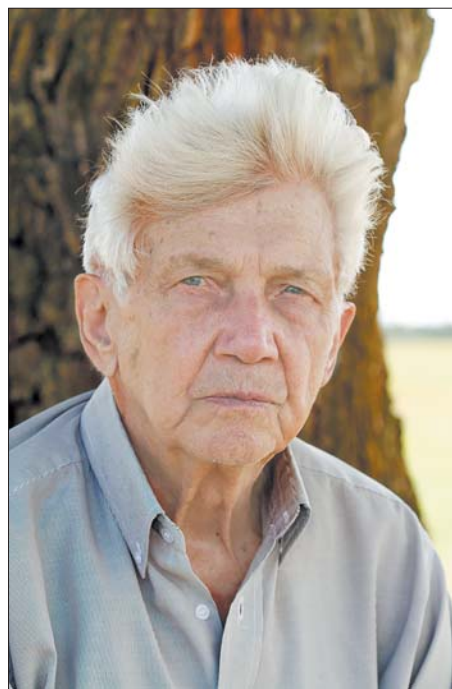
Праз сэрца

Алесь САВІЦКІ, пісьменнік, ветэран Вялікай Айчыннай вайны

СОНЦА, ШТО СТВОРАНА ТВАІМІ РУКАМІ

Нядаўна, жніўніскім адвечоркам, сядзеў я на вялізным пляскатым камені, што ляжыць на затравелым узмежку непалалёк ад старых і магутных дубоў ускрай Лысагорскага поля пад Заслаўем. За дубамі хутка і велічна апускалася на грабеньчык лесу вечаровае сонца — вялізнае, агнянае і загадкавае, асвятляючы наваколле мяккім і лагодным святлом.

Праводзіць сонца на спачын — гэта ўжо зрабілася пэўным рытуалам шмат у каго з пісьменнікаў: «Лысагорцаў» — членаў садовага таварыства «Узгор'е 2». На пачатку жыцця гэтага таварыства валуна, што ёсць цяпер на ўзмежку і аддзяляе «шнуры», выдзеленыя літфонду гадоў дваццаць таму, не было: мы з пэтам Уладзімірам Скарыніным вывернулі яго з глыбіні зямлі — болей тыдня працавалі да поту, высвідоўваючы

Фота Сяргея СТАРЫНАЎ

патрабавальны жаночы голас: «Дамой, даражэнькая! Дамой хадзем. Там жа дзядуля нас чакае!..»

Праз нейкі час насупраць мяне, на каляіне, пракладзенай яшчэ з вясны амаль усутык з літфондаўскімі шнурамі (некаторыя з якіх ужо закінуты, зараслі бярозкамі і раскідзістымі сасонкамі), спынілася дзяўчынка гадоў на сем-восем, спытала здзіўлена, але па-сяброўску і даверліва:

— Дзядзечка, а ў цябе ёсць дом? Не адразу сціямі, што да чаго. Не паспее нічога адказаць. А дзяўчынка ўдакладніла настойліва:

— Пытаюся пра дом, дзядзечка. Дом у цябе ёсць?

І тут да мяне дайшло. Дзяўчынка ўбачыла ў маёй асобе гаротніка. І моцна ўстрывожылася. Ноч насюваецца, а дзядуля адзінокі, сярод поля, ля цяпельца грэцца, бо ісіці яму, відаць, няма куды. Усцешна і радасна затахкала сэрца маё. І на словы падзякі не паскупіўся: ды ёсць, ёсць у мяне дом. І надзейны ён, і з добрай страхой, і з печкай нават ды камінам...

Гэта дзяўчынку дужа ўзрадавала. Яна бегла па каляіне, нібыта ўцякаючы ад жанчыны, якая ішла следам, і не казала, а як бы песню спявала:

— Тады добра, дужа добра! Добра, добра! Дужа добра, калі добра нам усім... У вечаровым сутонні постаці дзяўчыны і жанчыны расталі вельмі хутка. А я сядзеў каля амаль згаслага цяпельца ашаломлены, ўзрадаваны і дакараў сябе за тое, што не пазнаёміўся з дзяўчынкай, не сказаў ёй добрага слова падзякі, пачаў расхвальваць свой дом, дзе і дах добры, і печка, і камін...

Недзе праз тыдзень, зноў жа на адвечорку, ля каменя гарэла вогнішча. Але я быў яго не адзін. На камені, паміж Уладзімірам Скарыніным і мной, сядзела Ксенія, тая дзяўчынка, што пыталася ў мяне пра дом. Я ўжо ведаў шмат пра яе: і што жыве яна ў Мінску, і што сёлета пойдзе ў трэці клас, і што яна праўнучка Міколы Жыгоцкага, былога навуковага супрацоўніка музея Якуба Коласа, які напісаў болей за дзясятак кніг пра народнага песняра і нядаўна прыняты ў члены Саюза пісьменнікаў Беларусі. Насупраць, па другі бок вогнішча, сядзелі Ірына, цётка Ксеніі, і Валяціна Скарыніна.

Ксенія з Ірынай зрабілі свой дарунак агню — прыцягнулі з сасновага ўлеску па барэмку сухога бярозавага вецця, і агонь ахвотна прыняў яго. Белаваты дымок пакрысе сплыў за поле, завіс на тапелевых пасадках. За імі, на бліжнім далёгладзе, плавіўся аграмадны сонечны дыск, і краёчак яго ўвачавідкі патанаў у нешырокай хмарнай паласе.

Нейкі час мы моўчкі сачылі за вечаровым сонцам, назіраючы, як змяняе сваю афарбоўку асвечаны ім далёглад. Правая далонь Ксеніі ляжала на маім плячы, левая — на плячы Уладзіміра Скарыніна, былога вязня аднаго з фашысцкіх лагераў смерці, а цяпер выдатнага паэта, Лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі. Яго пераклады на беларускую мову «Боскай камедыі» Дантэ і бліскучыя вершы Байрана пашырылі абсягі культуры беларускага краю і набылі сусветную вядомасць.

Яблыньвым кічкам Ксенія пасунула да сярэдзіны вогнішча абгарэлыя смалкі. Снапок іскраў кінуўся ў вечаровае неба, і гэта дужа ўсцешыла яе. Яна выгукнула ў радасным здзіўленні:

— О-о-о-ой! Гэта ж салют! Мой салют! Непаўторная радасць дзіцячага захоплення, непаўторныя адбіткі зорных іскрынак у дзіцячых вачах. Неўзабаве цётка Ірына лагодна закамандавала: — Развітайся, мая дарагая галубачка, з нашымі добрымі сябрамі. Бяжым дамоў. Наш дзядуля нас чакае... А небу, дубам, полю і агню дзядуля скажам...

Утраіх мы яшчэ доўга стаялі ля гранітнага валуна, зачараваныя цяпыннай ночы, нізкім небам, на якім ужо запаліліся першыя зоры. Ля нашых ног свяцілася прыгаслае, але ўсё яшчэ агнянае кола буйнога вуголля, роўнае, бачнае, быццам цыркулем абведзенае — вельмі падобнае на тое, што нядаўна схавалася за ўсё яшчэ нязгаслы далёглад. Дзівосна змейкі жылі на ім сваім жыццём: то роўна чырванелі, то ўспыхвалі сіне-белым колерам, то таямніча пераліваліся, рассыпаючы і зноў аднаўляючы сваё поле, дзівоснае і казачнае ў сваёй сіле і велічы.

— Сонца, што створана тваімі рукамі, — ціха і задумліва прамовіў Уладзімір Скарынін, нібыта чытаючы радок нікому яшчэ не вядомага верша.

А я падумаў, узіраючыся ў жывое кола зыркага вуголля ля нашых ног: тое, што яно сёння гэтае незвычайнае, вельмі заканамерна — стваралі яго і ручкі маленькай Ксеніі, дзяўчыны, у сэрцы якой жывуць любоў і спагада. Жывуць, аніколі не згаснуць, таму што сэрца гэтай дзяўчыны аніколі не бачыла знішчальнага агню смерці. Не бачыла, таму што ён, той знішчальны агню смерці, сядзеў у гэтай святой зямлі, семдзсят гадоў таму. Яго, той агонь нянавісці і злосці, пахавалі яе бацькі і дзяды, смелыя і адважныя абаронцы Айчыны, перад мужнасцю якіх жывыя сёння схіляюць у сардэчнай павазе і ўдзячнасці свае галовы.

У разуменні новымі пакаленнямі гэтай святой праўды светлая будучыня нашага роднага краю, нашы Воля і Незалежнасць.

Жнівень 2015 г., Лысая гара